

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ TRESTNÍ ŘÍZENÍ
V PRAXI POLICEJNÍCH ORGÁNŮ**

Autor práce: Pavel Žourek, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Touto cestou bych chtěl poděkovat JUDr. Janu Bouchalovi, vedoucímu mé bakalářské práce za cenné rady a připomínky během psaní mé bakalářské práce.

ABSTRAKT

ŽOUREK, P. *Zkrácené přípravné trestní řízení v praxi policejních orgánů : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 53 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal

Klíčová slova: trestní řízení, zkrácené přípravné řízení, policejní orgán, státní zástupce, trestní řád.

Práce pojednává o zkráceném přípravném řízení a jeho účelnosti při současném vývoji trestné činnosti. První část bakalářské práce se zabývá zákonnou úpravou zkráceného přípravného řízení a zákonem stanovenými podmínkami k jeho provádění. Další část bakalářské práce je zaměřena na postup policejních orgánů a státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení. Následuje porovnání vývoje trestné činnosti na území Obvodního oddělení Policie České republiky v Kroměříži za období let 2006 až 2010 s analýzou využívání zkráceného přípravného řízení za uvedené období. V závěru bakalářské práce jsou popsány dva různé případy, které byly projednávány ve zkráceném přípravném řízení na Obvodním oddělení Policie České republiky v Kroměříži.

ABSTRACT

ŽOUREK, P. *Summary Preliminary Procedure in Police Practice : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 53 s. Supervisor : JUDr. Jan Bouchal

Key words: criminal proceeding, summary preliminary procedure, police authority, state attorney, Code of Criminal Procedure

This bachelor thesis deals with summary preliminary procedure and its suitability in current progress criminal activity. The first part of the thesis deals with the legal modification of summary preliminary procedure and with conditions provided by the law to its implementation. The next part of it is focused on the proceeding of police authorities and state attorney in summary preliminary procedure. Then there is a comparison of criminal activity progress in the district police division of the Czech Republic in Kromeriz in the period 2006 – 2010 with analyses of the use of summary preliminary procedure in that period. In conclusion of the thesis are mentioned two different cases, which have been discussed in summary preliminary procedure in district police division of the Police Czech Republic in Kromeriz.

Obsah

ÚVOD.....	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
2 TRESTNÍ ŘÍZENÍ, JEHO PRŮBĚH A JEDNOTLIVÁ STADIA	10
2.1 Trestní řízení.....	10
2.2 Stadia trestního řízení.....	11
2.2.1 Přípravné řízení.....	11
2.2.2 Předběžné projednání obžaloby.....	14
2.2.3 Hlavní líčení	14
2.2.4 Opravné řízení	15
2.2.5 Vykonávací řízení.....	16
3 ZKRÁCENÉ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ A DŮVODY JEHO ZAVEDENÍ DO TRESTNÍHO PRÁVA.....	18
3.1 Právní úprava zkráceného přípravného řízení	19
3.2 Účel a význam zkráceného přípravného řízení.....	20
4 POSTUP POLICEJNÍHO ORGÁNU V PŘÍPRAVNÉM ŘÍZENÍ PŘED ZAVEDENÍM ZKRÁCENÉHO PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ	21
4.1 Postup policejního orgánu po zavedení zkráceného přípravného řízení od roku 2002	23
4.2 Postup policejního orgánu po úpravě lhůty pro skončení zkráceného přípravného řízení.....	25
5 PODMÍNKY REALIZACE ZKRÁCENÉHO PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ.....	27
5.1 Důvody zabraňující realizaci zkráceného přípravného řízení.....	28
6 POSTUP POLICEJNÍHO ORGÁNU A STÁTNÍHO ZÁSTUPCE VE ZKRÁCENÉM PŘÍPRAVNÉM ŘÍZENÍ.....	30
6.1 Zahájení trestního řízení	30
6.2 Zahájení zkráceného přípravného řízení.....	31
6.2.1 Práva podezřelého ve zkráceném přípravném řízení	32
6.2.2 Práva mladistvého podezřelého ve zkráceném přípravném řízení.....	35
6.3 Postup policejního orgánu při prověřování ve zkráceném přípravném řízení	36
6.4 Ukončení zkráceného přípravného řízení	38
6.5 Rozhodnutí a opatření státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení	39
7 ÚČELNOST ZKRÁCENÉHO PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ, POPIS KONKRÉTNÍCH PŘÍPADŮ ZKRÁCENÉHO PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ.....	42
7.1 Vývoj trestné činnosti na území Obvodního oddělení Policie ČR Kroměříž	42
7.2 Využití zkráceného přípravného řízení na Obvodním oddělení Policie ČR Kroměříž... ..	44
7.3 Popis konkrétních případů realizovaných ve zkráceném přípravném řízení	47
ZÁVĚR	50
SEZNAM LITERATURY A PRAMENŮ.....	52

Úvod

Od roku 2000 pracuji u Policie České republiky, po celou dobu trvání služebního poměru jsem zařazen u pořádkové policie, jejímž úkolem je zejména ochrana bezpečnosti osob a majetku, ochrana veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a plnění úkolů podle trestního řádu. V současné době pracuji na Obvodním oddělení Policie České republiky v Kroměříži ve funkci zástupce vedoucího obvodního oddělení. Téma zkrácené přípravné řízení jsem si vybral pro bakalářskou práci zejména z toho důvodu, že mou náplní práce je především dohled nad probíhajícím trestním řízením na obvodním oddělení, dokladování a následné šetření trestných činů v přípravném řízení, což obsahuje i realizaci zkráceného přípravného řízení. Při zpracování této bakalářské práce jsem uplatnil jednak své praktické zkušenosti, jenž jsem získal při výkonu mého povolání, tak i vědomosti, které jsem získal při studiu Vysoké školy evropských a regionálních studií o.p.s.

V první části bakalářské práce jsem provedl rozbor zákonné úpravy zkráceného přípravného řízení, zabýval jsem se zákonnými podmínkami jeho provádění a popsal jsem postup policejního orgánu a státního zástupce při realizaci zkráceného přípravného řízení. Dále jsem porovnal postup policejního orgánu v přípravném řízení před zavedením institutu zkráceného přípravného řízení a po zavedení zkráceného přípravného řízení.

V další části mé bakalářské práce jsem se zabýval vývojem trestné činnosti na území Obvodního oddělení Policie České republiky v Kroměříži za období od roku 2006 do roku 2010 včetně. Zabýval jsem se využíváním zkráceného přípravného řízení při zpracování nápadu trestné činnosti, tedy jeho účelností v trestním řízení, kdy jsem zpracoval statistiku nápadu trestné činnosti s výčtem trestných činů, které byly realizovány ve zkráceném přípravném řízení. Ze zjištěných statistických údajů jsem pak vyhodnotil účelnost zkráceného přípravného řízení při současném vývoji trestné činnosti na území Obvodního oddělení Policie České republiky v Kroměříži.

V závěrečné části mé bakalářské práce jsem pak popsal dva konkrétní případy zkráceného přípravného řízení, které jsem osobně zpracovával. Přestože byly oba případy projednány ve zkráceném přípravném řízení, byl postup policejního orgánu v každém z případů zcela odlišný.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je provést podrobnou analýzu celého procesu zkráceného přípravného řízení, upozornit na veškerá úskalí této fáze přípravného řízení, popsat podrobně postup policejního orgánu a státního zástupce při realizaci zkráceného řízení a to takovým způsobem, aby byl celý proces zkráceného přípravného řízení přehledný a srozumitelný zejména pro policisty, kteří na základních útvarech policie přechází od projednávání přestupků k problematice prověřování trestných činů a začínají zpracovávat první případy trestné činnosti ve zkráceném přípravném řízení.

Při zpracování bakalářské práce jsem postupoval tak, aby byl celý postup ve zkráceném přípravném řízení dostatečně přehledný a srozumitelný, snažil jsem se popsat všechny možnosti postupu policejního orgánu a státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení tak, aby mohla tato publikace případně sloužit jako učební pomůcka při přípravě nastupujících policistů v průběhu základní odborné přípravy a při výuce studentů na středních policejních školách Ministerstva vnitra České republiky. Dalším z cílů této bakalářské práce je zhodnocení efektivnosti zkráceného přípravného řízení podložené provedenou analýzou vývoje trestné činnosti na teritoriu Obvodního oddělení Policie ČR Kroměříž za období let 2006 až 2010.

K vypracování bakalářské práce a k dosažení stanoveného cíle jsem se připravoval dlouhodobě v souladu s časovým harmonogramem daným v projektu mé bakalářské práce. K vypracování bakalářské práce bylo zapotřebí shromáždit velké množství dat a informací, které jsem získal zejména studiem odborné literatury, konzultacemi s vedoucím mé bakalářské práce JUDr. Bouchalem, konzultacemi se státními zástupci Okresního státního zastupitelství v Kroměříž, z dostupných policejních evidencí a také z veřejné internetové sítě

Ke zpracování bakalářské práce jsem použil metodu **analýzy**, tedy metodu rozboru. Jedná se o metodu zkoumání složitějších skutečností rozkladem na jednodušší. Tato metoda se používá v mnoha vědách, ve filosofii i běžném životě, pokud chceme dospět k výsledkům na základě detailního poznání podrobností.¹

¹WikipediE Otevřená encyklopedie [online]. 2008 [cit. 05.12.2010]. Dostupný z WWW: < <http://cs.wikipedia.org/wiki/Analýza>>

Další metodou, kterou jsem použil při zpracování mé bakalářské práce je metoda **komparace**, tedy srovnávání. Tato metoda představuje srovnávání a porovnávání všech shromážděných materiálů a informací, jež se týkají dané problematiky.²

²*WikipediE Otevřená encyklopedie* [online]. 2008 [cit. 05.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Komparace>>.

2 Trestní řízení, jeho průběh a jednotlivá stadia

2.1 Trestní řízení

Hlavním pramenem trestního řízení je zákon o trestním řízení soudním (trestní řád) č. 141/1961 Sb. ve znění pozdějších novel, který obsahuje 5 částí, 25 hlav a 471 paragrafů. Poslední novelizace trestního řádu byla provedena zákonem č. 197/2010 Sb., jenž nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2011.

Trestní řád je rozdělen do těchto částí:

část první: Společná ustanovení § 1 - § 156

část druhá: Přípravné řízení § 157- § 179h

část třetí: Řízení před soudem § 180 - § 365

část čtvrtá: Některé úkony souvisící s trestním řízením § 366 - § 460

část pátá: Přejídná a závěrečná ustanovení § 461 - § 471³

Trestním řízením se rozumí řízení podle trestního řádu. Jedná se o zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení, případně i dalších osob, které se trestního řízení účastní. Cílem trestního řízení je náležitě zjištění, zda byl spáchán trestný čin, v případě, že byl trestný čin spáchán, je pak dalším cílem trestního řízení zjištění pachatele a jeho spravedlivé potrestání podle zákona. Úkolem trestního řízení je udržování pořádku ve společnosti, trestní řízení musí působit k upevnování zákonnosti, předcházení a zamezování trestné činnosti a výchově občanů. Pomáhat k dosažení výše uvedených cílů trestního řízení je nejen právem, ale i povinností občanů.

Český právní řád je dle článku 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., tvořen nejen Ústavou České Republiky a Listinou základních práv a svobod, ale také vyhlášenými mezinárodními smlouvami, k jejichž ratifikaci dal souhlas Parlament ČR a jimiž je Česká republika vázána a jsou tudíž také prameny trestního řízení. Pokud mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než zákon, užíje se mezinárodní smlouva. K mezinárodním

³ Lysko, P. *Trestní řízení, pracovní pomůcka v tabulkách*, Holešov: VPŠ a SPŠ MV, 2008, s. 1

smlouvám, které se přímo dotýkající trestního řízení a práv obviněného patří Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod a dále pak Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.

2.2 Stadia trestního řízení

Trestní řízení probíhá v několika obdobích, jejichž pořadí stanoví zákon o trestním řízení soudním (trestní řád) č. 141/1961 Sb. ve znění pozdějších novel, jenž určuje také jejich různý význam, charakter a úkol. Podle trestního řádu se trestní řízení dělí na tyto fáze:

- přípravné řízení
- předběžné projednání obžaloby
- hlavní líčení
- odvolací řízení
- řízení vykonávací.

2.2.1 Přípravné řízení

Přípravným řízením se rozumí úsek trestního řízení podle trestního řádu, které začíná sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedením neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a nebyly-li tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, postoupení věci jinému orgánu nebo zastavení trestního stíhání, anebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, zahrnující objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování.⁴

Cílem přípravného řízení je prověřit podezření ze spáchání trestného činu, zajistit důkazy a opatřit veškeré podklady k tomu, aby mohlo být rozhodnuto, zda bude na obviněného podána obžaloba, popřípadě aby rozhodl státního zástupce o postoupení

⁴ Krupka, V. *Trestní právo procesní, díl II. – přípravné řízení trestní, díl III. – řízení před soudem*, Praha: MV ČR odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2005, s. 7

věci, zastavení trestního stíhání, podmíněném zastavení trestního stíhání, o jeho přerušeni nebo o schválení narovnání. Policejní orgán, jehož prvořadým úkolem v trestní řízení je shromažďování veškerých informací a důkazů nutných pro vydání rozhodnutí státního zástupce, postupuje v přípravném řízení podle ustanovení § 157 – § 179h trestního řádu. Zvláštní formou přípravného řízení je i zkrácené přípravné řízení.

Orgány činné v trestním řízení, které se podílí na realizaci přípravného řízení jsou policejní orgán, státní zástupce a v některých záležitostech i soudce. Ve stadiu přípravného řízení zabezpečuje výkon spravedlnosti státní zástupce. Ten vykonává dozor nad zachováním zákonnosti, může osobně provádět některé úkony i celé přípravné řízení, obligatorně sám vyšetřuje některé trestné činy, vydává rozhodnutí o použití některých operativně pátracích prostředků policie, činí meritorní rozhodnutí v přípravném řízení. Soudce v přípravném řízení zabezpečuje úkony v oblasti omezení práv a svobod osob podezřelých ze spáchání trestného činu a při neodkladných a neopakovatelných úkonech, jako je například výslech svědka, který už nebude moci z určitých důvodů opakovat u hlavního líčení před soudem.

Postup před zahájením trestního stíhání

Toto stadium trestního řízení bývá označováno jako předprocesní stádium, neboli stádium prověřování. Pokud jsou v průběhu prověřování zjištěny skutečnosti, které odůvodněně zakládají podezření, že byl spáchán trestný čin konkrétní osobou, je zahájeno trestní stíhání. Pokud se prověřováním nepodaří zjistit skutečnosti, které by opodstatňovaly zahájení trestního stíhání konkrétní osoby, postupuje policejní orgán dle ustanovení § 159a trestního řádu.

Zahájení trestního stíhání (vyšetřování)

Vyšetřováním se označuje úsek trestního stíhání před podáním obžaloby, postoupením věci jinému orgánu nebo zastavením trestního stíhání, včetně schválení narovnání a podmíněného zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby (§ 161odst. 1 trestního řádu). Vyšetřování zpravidla navazuje na předchozí formu přípravného řízení, kterou je prověřování. Výjimkou jsou případy, kdy má policejní orgán k dispozici takové skutečnosti, které umožňují zahájit trestní stíhání neprodleně.

Policejní orgán i ve fázi vyšetřování postupuje podle základních zásad trestního řízení. Na osobu podezřelou ze spáchání trestného činu lze jako na obviněného hledět

a použít proti němu prostředků daných trestních řádem proti obviněnému až v okamžiku, kdy je mu usnesení o zahájení trestního stíhání oznámeno buď doručením, nebo vyhlášením v jeho přítomnosti (§ 137 odst. 1 trestního řádu). Vyšetřovací úkony je možno provádět teprve až po oznámení usnesení o zahájení trestního stíhání, ne po jeho vyhotovení. Smyslem usnesení o zahájení trestního stíhání je jednak procesní podmínka přípustnosti dalších úkonů v trestním řízení, dále oznámení obviněnému, že se proti němu vede vyšetřování pro konkrétní skutek s vymezením jeho právní kvalifikace a v neposlední řadě je dělítkem mezi jednotlivými útoky pokračujícího trestného činu, jestliže vycházejí najevo postupně.

Pokud policejní orgán provede veškeré potřebné úkony, uzná vyšetřování za skončené a výsledky vyšetřování jsou postačující k podání obžaloby, umožní policejní orgán obviněnému a jeho obhájci prostudovat spisy a umožní jim činit návrhy na doplnění vyšetřování. Na možnost činit návrhy je policejní orgán povinen upozornit obviněného a jeho obhájce nejméně tři dny předem. Jestliže obviněný nebo jeho obhájce nevyužije možnosti prostudovat spisy, ačkoliv na tuto možnost byli řádně upozorněni, učiní o tom policejní orgán záznam do spisu a postupuje dále, jako by k tomuto úkonu došlo. Po skončení vyšetřování předloží policejní orgán státnímu zástupci spis s návrhem na podání obžaloby, kde uvede seznam navrhovaných důkazů.

V případě, že nejsou splněné podmínky pro podání obžaloby, předloží policejní orgán státnímu zástupci spis s návrhem na další postup, kterým může být:

- 1) návrh na postoupení věci jinému orgánu podle ustanovení § 171 trestního řádu, jestliže výsledky přípravného řízení ukazují, že se nejedná o trestný čin, ale jedná se o skutek, který by mohl být jiným příslušným orgánem posouzen jako přešůpek, jiný správní delikt nebo kárné provinění
- 2) návrh na zastavení trestního stíhání v případech uvedených v § 172 trestního řádu
- 3) návrh na přerušlení trestního stíhání v případech uvedených § 173 trestního řádu
- 4) v řízení o přečinu návrh na podmíněné zastavení trestního stíhání při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 307 trestního řádu

5) v řízení o přečinu návrh na narovnání při splnění podmínek uvedených v ustanovení § 309 trestního řádu⁵

2.2.2 Předběžné projednání obžaloby

Jedná se o samostatné procesní stadium trestního řízení, které následuje po přípravném řízení, jehož účelem je posoudit, zda obžaloba podaná soudu poskytuje spolehlivý základ pro trestní řízení, zda bylo přípravné řízení provedeno podle zákona a zda zjištěné okolnosti odůvodňují postavení obviněného před soud. Předběžné projednání obžaloby je upraveno v ustanovení § 185 - § 195 trestního řádu.

V této fázi trestního řízení předseda senátu přezkoumá podanou obžalobu a podle předloženého spisového materiálu posoudí, zda je nutné ji předběžně projednat v zasedání senátu, nebo zda může přímo nařídit hlavní líčení. Účelem tohoto stadia trestního řízení je prověřit zákonnost provedeného přípravného řízení a zjistit, zda jeho výsledky odůvodňují postavení obviněného před soud. Jedná se o princip vzájemné kontroly činnosti orgánů trestního řízení, který má za úkol zabránit tomu, aby byly soudy přetíženy množstvím neodůvodněných žalob. Dalším úkolem předběžného projednání obžaloby je ochrana obviněného před neodůvodněným projednáváním věci ve veřejném hlavním líčení. Pokud předseda senátu nařídí předběžné projednání obžaloby, soud přezkoumává úplnost důkazního materiálu a opodstatněnost obžaloby na základě předloženého spisu.

Ve zkráceném přípravném řízení samosoudce návrh na potrestání předběžně neprojednává, pouze jej přezkoumá v souladu s ustanovením § 314c trestního řádu.

2.2.3 Hlavní líčení

Z celého trestního řízení je nejdůležitějším úsekem právě hlavní líčení, v tomto stadiu trestního řízení se rozhoduje o vině a trestu obžalovaného před soudem. O trestných činech, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice

⁵ Jelínek, J. a kol. Trestní zákon a trestní řád. 23. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2005, s. 546.

trestu odnětí svobody nepřevyšuje pět let, koná řízení samosoudce (§ 314a odst. 1 trestního řádu); o trestných činech, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let, koná řízení senát. Postup v hlavním líčení se řídí dle ustanovení § 196 – § 244 trestního řádu. V hlavním líčení se v nejširší míře uplatňují základní zásady trestního řízení, zejména zásada veřejnosti, bezprostřednosti, ústnosti, rovnosti účastníků trestního řízení, zásada vyšetřovací, zásada vyhledávací, zásada zákonnosti, zásada volného hodnocení důkazů a zásada presumpce nevinu.

V této fázi trestního řízení je rozhodující úloha soudu, který je nezávislý a řídí se pouze zákonem. Řízení před soudem se koná pouze o skutku, pro který bylo zahájeno a pro který byla podána obžaloba. Samotné zahájení hlavního líčení spočívá ve sdělení věci, která bude projednávána, ve zjištění přítomnosti a totožnosti předvolaných a vyznaměřených osob. Poté následuje přednesení obžaloby, a pokud je účastníkem trestního řízení poškozený, může uplatnit svůj nárok na náhradu škody způsobenou pachatelem trestného činu. Následuje dokazování, které je klíčovou fází hlavního líčení. Soud musí v hlavním líčení objasnit veškeré skutečnosti, které svědčí jak v neprospěch, tak i ve prospěch obviněného.

Hlavní líčení končí zpravidla usvědčujícím nebo zprošťujícím rozsudkem. Dále může soud rozhodnout o zastavení trestního stíhání, podmíněné zastavení trestního stíhání, schválení narovnání, přerušování trestního stíhání, či postoupení věci jinému orgánu.

Zkrácené přípravné řízení se u soudu koná o trestných činech náležejících do příslušnosti okresních soudů a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta.

2.2.4 Opravné řízení

Opravným prostředkem proti rozsudku soudu prvního stupně je odvolání. Odvolání má odkladný účinek. O odvolání rozhoduje soud vyššího stupně. Podstatou opravného řízení nebo mimořádného opravného řízení je přezkoumání zákonnosti a správnosti postupu řízení, které rozhodnutí soudu prvního stupně předcházelo. Postup v opravném řízení se řídí ustanovením § 245 – § 289 trestního řádu. Podstata a účel

opravného řízení spočívá v nápravě vad skutkových, právních, vad procesního postupu a vad rozhodnutí samého.

Řádným opravným řízením se rozumí řízení o řádných odvolacích prostředcích, kterými jsou odvolání proti nepravomocnému rozsudku soudu prvního stupně, nebo stížnost proti usnesení orgánu činného v trestním řízení.

Mimořádným opravným řízením se rozumí řízení o opravných prostředcích, které směřují proti rozhodnutím již pravomocným, vykonaným i nevykonaným. Mezi mimořádné opravné prostředky patří dovolání, stížnost pro porušení zákona, kterou může podat pouze ministr spravedlnosti u Nejvyššího soudu a obnova řízení.

Do této fáze trestního řízení lze zahrnout i odpor proti trestnímu příkazu, toto však není řádný, ani mimořádný opravný prostředek, který by vyvolal opravné řízení. Podáním odporu proti trestnímu příkazu se trestní příkaz ruší a je nařízeno hlavní líčení před soudem.

2.2.5 Vykonávací řízení

Vykonávacím řízením je vlastní realizace obsahu pravomocného rozhodnutí vydaného orgány činnými v trestním řízení. Rozhodnutí vykonává, případně jeho výkon nařizuje ten orgán, který rozhodnutí učinil. V řízení před soudem rozhodnutí senátu vykonává nebo jeho výkon zařizuje předseda senátu.

Vykonávací řízení se řídí ustanovením § 315 - § 362 trestního řádu, tato část trestního řízení se zabývá zejména způsobem výkonu trestů.

Soud může za spáchané trestné činy uložit jen takový trest, který je uveden v § 52 trestního zákoníku, případně může uložit více trestů společně. V současné době může soud v České republice uložit následující tresty:

- odnětí svobody
- domácí vězení
- obecně prospěšné práce
- propadnutí majetku
- peněžitý trest
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty

- zákaz činnosti
- zákaz pobytu
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
- ztrátu čestných titulů nebo vyznamenání
- ztrátu vojenské hodnosti
- vyhoštění

Dále může soud uložit výjimečný trest. Výjimečným trestem se rozumí jednak trest odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let, jednak trest odnětí svobody na doživotí. Výjimečný trest může být uložen jen za zvlášť závažný zločin, u něhož to trestní zákon dovoluje.⁶

⁶ Novotný F. a kol. *Trestní zákoník 2010*, Praha: Eurounion Praha, 2010. s. 147

3 Zkrácené přípravné řízení a důvody jeho zavedení do trestního práva

Zkrácené přípravné řízení, jak již samotný název napovídá, náleží do části druhé trestního řádu – přípravného řízení – a má za úkol usnadnit a zrychlit práci policie při zpracovávání nápadu trestné činnosti. Jeho hlavním úkolem je zkrátit dobu od spáchání trestného činu do pravomocného potrestání pachatele, tedy zrychlit trestní řízení a posílit tak zásadu, že za trestný čin následuje trest, což má výchovný účinek na pachatele a potažmo i na celou společnost.

Podstatou zkráceného přípravného řízení je rychlé objasnění skutku, ve kterém je spatřován trestný čin, zjištění osoby důvodně podezřelé ze spáchání trestného činu a vyhledání, nikoliv provádění důkazů. Zkrácené přípravné řízení se koná u skutkově jednoduchých trestných činů, probíhá v rámci postupu před zahájením trestního stíhání, proto u něho odpadá fáze vyšetřování. Zkrácené přípravné řízení je zahájeno úkonem policejního orgánu, který spočívá ve výslechu podezřelé osoby dle ustanovení § 179b odst. 3 trestního řádu, které nejpozději na počátku výslechu policejní orgán sdělí, že spáchání jakého konkrétního skutku je osoba podezřelá a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován. Opis záznamu o sdělení podezření pak policejní orgán předá podezřelému a doručí jeho obhájci, pokud si podezřelý obhájce zvolí, nebo pokud mu byl přidělen. Záznam o sdělení podezření a protokol o výslechu podezřelého pak policejní orgán zašle do 48 hodin státnímu zástupci.

Trestní stíhání se v tomto případě zahajuje tím, že návrh na potrestání odeslaný státním zástupcem byl doručen soudu a projednává se ve zjednodušeném řízení před samosoudcem. Zkrácené přípravné řízení končí do dvou týdnů ode dne, kdy bylo pachateli policejním orgánem sděleno podezření ze spáchání konkrétního trestného činu dle ustanovení § 179b odst. 3 trestního řádu. Není-li zkrácené přípravné řízení skončeno v této lhůtě, může státní zástupce na žádost policejního orgánu prodloužit lhůtu dle ustanovení § 179f odst. 2 písm. a) trestního řádu nejvýše však o deset dnů. V písemné žádosti o prodloužení lhůty musí policejní orgán zdůvodnit, proč nebylo možné ukončit zkrácené přípravné řízení v zákonem stanovené lhůtě a uvede státnímu zástupci seznam úkonů, které je potřeba ve zkráceném přípravném řízení ještě učinit.

Zkrácené přípravné řízení je upraveno v trestním řádu § 179a - § 179f a bylo zavedeno do trestního řízení novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. s účinností od 1. 1. 2002 jako zvláštní forma přípravného řízení. Smyslem institutu zkráceného přípravného řízení je urychlení přípravného řízení a rychlý přechod trestní věci do stadia řízení před soudem. V tomto případě tedy zcela odpadá fáze vyšetřování. Zkrácené přípravné řízení je určeno k řešení méně závažných deliktů, skutkově jasných případů, jestliže je pachatel trestného činu přistižen při činu nebo bezprostředně poté a je vhodné provést rychlé prošetření, omezit procesní dokazování na minimum s tím, že nezbytné procesní důkazy mohou být provedeny až před soudem. Zkrácené přípravné řízení lze provádět u trestných činů, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta.

V praxi to tedy znamená, že zkrácené přípravné řízení užívají policejní orgány zejména při šetření přečinů krádeže dle ustanovení § 205 odst. 1, 2 trestního zákoníku, přečinů poškození cizí věci dle ustanovení § 228 odst. 1,2 trestního zákoníku, přečinů zanedbání povinné výživy dle ustanovení § 196 odst. 1, 2 trestního zákoníku, přečinů maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ustanovení § 337 trestního zákoníku, přečinů podvod dle ustanovení § 209 odst. 1, 2 trestního zákoníku, přečinů úvěrového podvodu dle ustanovení § 211 odst. 1-3 trestního zákoníku a přečinů ohrožení pod vlivem návykové látky dle ustanovení § 274 trestního zákoníku, což je patrné i ze statistických údajů o využívání zkráceného přípravného řízení v rámci Obvodního oddělení Policie České republiky v Kroměříži, které je vyhodnoceno v kapitole č. 7.

3.1 Právní úprava zkráceného přípravného řízení

Zkrácené přípravné řízení je obsaženo v části druhé, hlavě desáté, oddílu sedmém zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), jak vyplývá z pozdějších novel. Poslední novela tohoto zákona byla provedena zákonem č. 197/2010 Sb., jenž nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2011. O zkráceném přípravném řízení pojednává ustanovení § 179a – § 179f trestního řádu, kde je popsán postup policejního orgánu a státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení.

3.2 Účel a význam zkráceného přípravného řízení

Účelem zkráceného přípravného řízení je rychlé objasnění skutku, ve kterém je spatřován konkrétní trestný čin, zjištění totožnosti osoby důvodně podezřelé ze spáchání trestného činu a vyhledání důkazů, nikoliv jejich provedení. Policejní orgán se v tomto případě zaměřuje jen na vyhledávání důkazů, provádění důkazů by měl státní zástupce navrhopat a provádět až v řízení před soudem v takzvaném zjednodušeném řízení. Policejní orgán do dvou týdnů ode dne, kdy sdělil podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován, předloží státnímu zástupci stručnou zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení, ve které uvede, jaký trestný čin je spatřován v jednání podezřelého a jaké důkazy toto podezření odůvodňují. Trestní stíhání se v případě zkráceného přípravného řízení zahajuje až tím, že návrh na potrestání odeslaný státním zástupcem byl doručen soudu.⁷

V hlavním líčení konaném před samosoudcem je podezřelý označován jako obviněný. Dokazování ve zkráceném přípravném řízení je převážně založeno na zadržení podezřelého, osobní prohlídce podezřelého, podaných vysvětlení osob, na protokolu o ohledání místa činu, odborných vyjádřeních zejména ke způsobené škodě, tedy na důkazech, které nejsou časově náročné. Operativně pátrací prostředky policie se v průběhu zkráceného přípravného řízení využívají jen zřídkakdy.

Hlavním účelem zkráceného přípravného řízení je zejména zkrácení doby od spáchání trestného činu do pravomocného potrestání pachatele, tedy co nejvíce zrychlit trestní řízení a posílit tak zásadu, že za trestný čin následuje trest, což má výchovný účinek jak na pachatele, tak i na celou společnost.

⁷ Krupka, V. *Trestní právo procesní, díl II. – přípravné řízení trestní, díl III. – řízení před soudem*, Praha: MV ČR odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2005, s. 30

4 Postup policejního orgánu v přípravném řízení před zavedením zkráceného přípravného řízení

Před zavedením zkráceného přípravného řízení do trestního řádu České republiky bylo trestní řízení obecně velmi komplikované, často docházelo k tomu, že podezřelí byli po dlouhou dobu znepokojováni prováděním postupu před zahájením trestního stíhání. Obvinění, u kterých bylo nakonec rozhodnuto v některých případech i o zastavení trestního stíhání nebo o zproštění obžaloby, byli po mnoho měsíců i let ve vazbě, bylo výrazně zasahováno do jejich základních práv a svobod úkony trestního řízení apod. V některých případech byli i odsouzeni a vady řízení byly napravovány až v opravném řízení nebo dokonce v řízení o mimořádných opravných prostředcích.⁸

Obdobné zjednodušené řízení jako později zavedené zkrácené přípravné řízení bylo do Českého soudního řádu zavedeno již v roce 1970 na základě zákona č. 150/1969 Sb. o přečinech novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 149/1969 Sb., která do trestního řádu České republiky poprvé zavedla ustanovení § 179a – 197f.

Zákon č. 150/1969 Sb. o přečinech vydaný Federálním shromážděním Československé socialistické republiky dne 18. 12. 1969, jenž nabyl účinnosti dne 1. 1. 1970, označoval za přečin zaviněný, pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky byly uvedeny v tomto zákoně a jenž nedosahoval stupně společenské nebezpečnosti trestného činu. Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost byl nepatrný, nebyl přečinem, i když jinak vykazoval jeho znaky.

Zákon rozlišoval tyto druhy přečinů:

- přečin proti zájmům socialistického hospodářství
- přečin proti majetku v socialistickém a v osobním vlastnictví
- přečin pytláctví
- přečin proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styku s cizinou
- přečin proti veřejnému pořádku
- přečin maření výkonu úředního rozhodnutí

⁸ Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1449

- přečin proti pracovní kázni
- přečin proti socialistickému soužití
- přečin příživnictví

Na základě novely trestního řádu provedenou zákonem č. 149/1969 Sb. o těchto přečinech konaly policejní orgány takzvané „objasňování“. V průběhu objasňování nebylo třeba o vysvětlení sepsovat protokol; dostačovalo, pokud byl stručný obsah výpovědi výstižně uveden ve zprávě shrnující výsledky objasňování, podezřelému bylo třeba vždy sdělit, z čeho je podezírán, v průběhu objasňování přečinů nebyla přípustná účast obhájce.

Objasňování muselo být skončeno nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy se orgán oprávněný k provedení objasňování o činu dozvěděl.⁹

Uvedený postup platil až do roku 1990, ale po dobu jeho trvání se účel nepodařilo zcela naplnit, neboť soudy vyžadovaly téměř stejný rozsah činností policejních orgánů jako v případě vyšetřování.

Před novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. s účinností od 1. 1. 2002, která jako zvláštní formu přípravného řízení zavedla institut zkráceného přípravného řízení, se policejní orgán v trestním řízení řídil postupem uvedeným v hlavě desáté trestního řádu nazvané: „Zahájení trestního stíhání a další postup v něm“.

V případě, že byly policejní orgánem zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin a byl dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodl policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného. Trestní stíhání je zahájeno výrokem usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je konkrétní osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, musí zde být zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován. V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.

Vyšetřováním se podle ustanovení § 161 odst. 1 trestního řádu označuje úsek trestního stíhání před podáním obžaloby, postoupením věci jinému orgánu nebo

⁹Lex data, C. H. Beck [online]. 2007 Zákon o přečinech [cit. 18.03.2011]. Dostupný z WWW: <http://lexdata.abcsys.cz/lexdata/sb_free.nsf/c12571cc00341df1000000000000000/c12571cc00341df1c12566d40072454e?OpenDocument>

zastavením trestního stíhání, včetně schválení narovnání a podmíněného zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby. Nestanoví-li zákon jinak, vyšetřování konají útvary Policie České republiky. Vyšetřování o trestných činech spáchaných příslušníky Policie České republiky, příslušníky Vojenské policie, příslušníky Bezpečnostní informační služby, příslušníky Úřadu pro zahraniční styky a informace nebo příslušníky Vojenského zpravodajství koná státní zástupce.¹⁰

V praxi tedy tento postup znamenal, že pokud policisté na základních útvarech přijali trestní oznámení o spáchání trestného činu konkrétní osobou, nebo vlastním šetřením zjistili skutečnosti, jež nasvědčovaly tomu, že byl spáchán trestný čin konkrétní osobou, bez odkladu předložili věc policejnímu orgánu příslušnému konat vyšetřování, tedy buď službě kriminální policie a vyšetřování, nebo jinému policejnímu orgánu pověřenému ministrem vnitra České republiky, který následně rozhodl o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného. Přitom nerozhodovalo, o jaký trestný čin se jedná, nerozhodovala ani výše trestu, který bylo možné za trestný čin uložit. Po skončení vyšetřování předložil policejní orgán státnímu zástupci spis s návrhem na podání obžaloby se seznamem navrhovaných důkazů dle ustanovení § 166 odst. 3 trestního řádu.

Tento postup v přípravném řízení znamenal pro policejní orgány příslušné konat vyšetřování obrovskou zátěží, neboť byly zavaleny množstvím procesně jednoduchých trestných činů a neměly tak prostor pro odhalování a objasňování závažné kriminální činnosti.

4.1 Postup policejního orgánu po zavedení zkráceného přípravného řízení od roku 2002

Vzhledem k tomu, že policejní orgány příslušné konat vyšetřování byly zavaleny množstvím jednoduchých trestných činů jako například krádeže prosté, krádeže vloupáním nebo poškození cizí věci, ve kterých musely vést vyšetřování, byla přijata novela trestního řádu, která obsahovala nový institut zkráceného přípravného řízení. Zavedením zkráceného přípravného řízení chtěli zákonodárci přenést část

¹⁰ Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1277

přípravného trestního řízení na základní útvary policie a vytvořit tak lepší podmínky pro práci policejních orgánů příslušných konat vyšetřování, které dostaly prostor pro vyšetřování závažné trestné činnosti.

Zkrácené přípravné řízení bylo zavedeno do českého trestního procesu zákonem č. 265/2001 Sb., s účinností od 1. 1. 2002 který novelizoval trestní řád, postup ve zkráceném přípravném řízení je popsán v ustanovení § 179a – § 179f trestního řádu.

Zavedení institutu zkráceného přípravného řízení navázalo na původní ideu českých zákonodárců zkrátit dobu prověřování trestných činů, zjednodušit a zefektivnit tak činnost policie. Zavedení zkráceného přípravného řízení předcházela novela trestního řádu provedená zákonem č. 149/1969 Sb., kdy bylo již v roce 1970 zavedeno do trestního řádu České republiky ustanovení § 179a – 179f, které pojednávalo o objasňování přečinů.

Na nově zavedené zkrácené přípravné řízení navazovalo zjednodušené řízení konané před soudem prvního stupně. Nedostatkem této právní úpravy však byla lhůta určená pro skončení přípravného řízení, která byla zákonem stanovena na dva týdny. Počátek lhůty pro realizaci zkráceného řízení byl určen dnem, kdy policejní orgán přijal trestní oznámení či jiný podnět k zahájení trestního řízení a zahájil úkony v trestním řízení. Tuto lhůtu mohl prodloužit státní zástupce o deset dní pouze jednou. Zákonná lhůta, která byla stanovena pro skončení přípravného řízení, podstatně zúžila možnosti využití zkráceného přípravného řízení, neboť umožňovala provádět zkrácené přípravné řízení jen v případech velmi jednoduché trestné činnosti, zejména v případech, kdy byl pachatel přistižen přímo při činu nebo bezprostředně poté. Provádění zkráceného přípravného řízení bylo pro policisty vzhledem k zákonem stanovené lhůtě náročné na opatřování důkazních prostředků, neboť v této lhůtě byla zahrnuta i doba, kterou měl státní zástupce určenou k vypracování návrhu na potrestání a jeho předání soudu.

4.2 Postup policejního orgánu po úpravě lhůty pro skončení zkráceného přípravného řízení

Podstatná změna v trestním řádu České republiky nastala schválením zákona č. 274/2008 Sb., kterým bylo s účinností od 1. 1. 2009 novelizováno ustanovení § 179b odst. 4 trestního řádu. Tato doposud platná novela trestního řádu změnila způsob počítání dvoutýdenní lhůty pro realizaci zkráceného přípravného řízení. Zahájení zkráceného přípravného řízení nastává nově po této novelizaci trestního řádu až v den, kdy policejní orgán sdělí podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován – tedy ode dne, kdy bylo pachateli sděleno podezření dle ustanovení § 179b odst. 3 trestního řádu.

V praxi tento postup znamená větší časový prostor, který má policejní orgán pro zajištění potřebných důkazů proti podezřelému. Po přijetí trestního oznámení, podnětů jiných osob nebo orgánů, nebo na základě vlastních poznatků, na jejichž podkladě je odůvodněné podezření, že mohl být spáchán trestný čin, má tedy policejní orgán dostatečný časový prostor, aby učinil všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin a směřujících ke zjištění jeho pachatele.¹¹

O zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán neprodleně záznam dle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu, ve kterém uvede okolnosti zahájení trestního řízení a způsob, jakým se o okolnostech dověděl. V záznamu o zahájení úkonu trestního řízení uvede policejní orgán popis skutku, ve kterém spatřuje trestný čin a právní kvalifikaci trestného činu.¹²

K tomu, aby policejní orgán dostatečně objasnil a prověřil skutečnosti, které důvodně nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, je policejní orgán oprávněn zajišťovat potřebné podklady, nezbytná vysvětlení osob a zajišťuje stopy trestného činu. V rámci tohoto prověřování je policejní orgán oprávněn vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů, vyžadovat odborné vyjádření od příslušných orgánů, a je-li toho pro posouzení věci třeba, též znalecké posudky,

¹¹ Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1194

¹² Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1203

obstarávat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály, provádět ohledání věci a místa činu, vyžadovat za podmínek uvedených provedení zkoušky krve nebo jiného podobného úkonu, včetně odběru potřebného biologického materiálu, pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, snímat daktyloskopické otisky, provádět osobou téhož pohlaví nebo lékařem prohlídku těla a jeho zevní měření, jestliže je to nutné ke zjištění totožnosti osoby nebo ke zjištění a zachycení stop nebo následků činu. Mezi další oprávnění policejního orgánu patří za podmínek stanovených v § 76 trestního řádu zadržení podezřelé osoby, případně odnětí věci dle § 79 trestního řádu.

Teprve po prověření všech skutečností a zajištění všech potřebných podkladů, na základě nichž vznikne důvodné podezření, že trestný čin spáchala konkrétní osoba, zváží policejní orgán, zda ve věci bude konat zkrácené přípravné řízení, či předá věc policejnímu orgánu příslušnému konat vyšetřování.

Touto významnou úpravou trestního řádu došlo k velmi rozšířenému využívání zkráceného přípravného řízení téměř u všech trestných činů, za jejichž spáchání stanoví zákon trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta. Ve zkráceném přípravném řízení se tak začaly projednávat trestné činy, které byly náročnější na zajišťování důkazů, neboť prověřování trestných činů mohlo trvat jakkoliv dlouhou dobu, pouze musela být dodržena časová lhůta od sdělení podezření do podání návrhu na potrestání, kterou mohl státní zástupce prodloužit o deset dní.

Současná právní úprava umožňuje, aby policejní orgán spáchání jakéhokoliv trestného činu s horní hranicí trestu odnětí svobody na tři léta řádně a bez jakéhokoliv časového omezení prověřil, pouze je při své činnosti limitován dodržováním lhůt upravených v ustanovení § 159 trestního řádu. Teprve po řádném prověření a zajištění všech potřebných podkladů k dané věci sdělí policejní orgán podezření, vyslechne podezřelého dle ustanovení § 179b odst. 3 trestního řádu a sepíše stručnou zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení tak, aby státní zástupce mohl do dvou týdnů od sdělení podezření podat soudu návrh na potrestání.¹³

¹³ Odborný právnícký časopis Státní zastupitelství 12/2009, s. 14

5 Podmínky realizace zkráceného přípravného řízení

Zkrácené přípravné řízení lze provádět pouze při splnění základních podmínek, které jsou uvedeny v § 179a trestního řádu.

Mezi základní podmínky realizace zkráceného přípravného řízení patří ustanovení § 179a odst. 1 trestního řádu, kde je stanoveno, cituji: „Zkrácené přípravné řízení se koná o trestných činech, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta, v případě, že

a) podezřelý byl přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo

b) v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 trestního řádu postavit před soud.“¹⁴

Z uvedeného vyplývá, že zkrácené přípravné řízení se provádí jen u skutkově jednoduchých a důkazně jasných věcí a musí být skončeno nejpozději do dvou týdnů ode dne, kdy policejní orgán sdělil podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován.

V ustanovení § 179a odst. 2 trestního řádu je uvedené, že zkrácené přípravné řízení jsou oprávněny konat policejní orgány uvedené v § 12 odst. 2 trestního řádu.

Těmito policejními orgány se rozumějí útvary Policie České republiky, ke kterým patří zejména základní útvary, například obvodní oddělení a oddělení železniční policie, dopravní inspektoráty, oddělení dopravních nehod, oddělení obecné a hospodářské kriminality.

Mimo policejní orgány je příslušný k realizaci zkrácené přípravné řízení i státní zástupce, který může tímto způsobem projednat případy, kdy jsou ze spáchání trestného činu podezřelí příslušníci Policie České republiky, příslušníci Vojenské policie, příslušníci Bezpečnostní informační služby, příslušníci Úřadu pro zahraniční styky a informace nebo příslušníci Vojenského zpravodajství. V těchto případech platí ustanovení § 161 odst. 3, 4 trestního řádu přiměřeně.

¹⁴ *Publikace Texty zákonů*, číslo sešitu 158, Český Těšín: C. H. Beck, 2009, s. 150

5.1 Důvody zabraňující realizaci zkráceného přípravného řízení

Trestní řád na jedné straně jasně vymezuje podmínky, za kterých je možné realizovat zkrácené přípravné řízení, na straně druhé však jasně hovoří o tom, kdy a za jakých podmínek je realizace zkráceného přípravného řízení nepřipustná. Okolnosti, za kterých nelze realizovat zkrácené přípravné řízení jsou uvedeny v § 179f trestního řádu.

Zkrácené přípravné řízení nelze konat nebo v něm pokračovat, jestliže:

a) je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu.

Jedná se o případy, kdy policejní orgán zadrží podezřelého dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu přímo při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté a státní zástupce do 48 hodin od zadržení nemůže vzhledem k náročnosti celé věci předat zadrženou osobu soudu s návrhem na potrestání, neboť se jedná o velmi krátký časový úsek. V praxi většinou okolnosti zadržení a další postup, zejména realizaci zkráceného přípravného řízení konzultují policisté se státním zástupcem, který dal k zadržení podezřelé osoby předchozí souhlas.

V případě, že jsou dány důvody vazby a pachatele zadrženého dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu nemůže státní zástupce předat soudu s návrhem na potrestání ve stanovené lhůtě 48 hodin od zadržení, rozhodne o zahájení trestního stíhání a předloží soudu návrh na rozhodnutí o vazbě obviněného dle ustanovení § 179e trestního řádu.

b) jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech, a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování.

Jedná se o případy, kdy pachatel spáchá více trestných činů v době, než za ně byl pravomocně odsouzen, bude se tedy jednat o jednočinný nebo vícečinný souběh, kdy alespoň o jednom ze spáchaných trestných činů je potřeba konat vyšetřování. Jednočinným souběhem rozumíme jednání pachatele, kdy se jedním skutkem dopustí více trestných činů, vícečinným souběhem rozumíme jednání pachatele, kdy se několika skutky dopustí více trestných činů.

V případě, že státní zástupce zjistí, že konání zkráceného přípravného řízení je vyloučeno z výše uvedených důvodů, vydá pokyn policejnímu orgánu nadále zkrácené přípravné řízení nekonat a předat věc policejnímu orgánu oprávněnému konat vyšetřování dle ustanovení § 161 odst. 2 trestního řádu.

Stejně bude státní zástupce postupovat, jestliže policejní orgán neskončí zkrácené přípravné řízení ve lhůtě stanovené v ustanovení § 179b odst. 4 trestního řádu, případně ve lhůtě, která byla státním zástupcem prodloužena o deset dní dle ustanovení § 179f odst. 2 trestního řádu.

Přestože to trestní řád výslovně nestanoví, nelze konat nebo pokračovat ve zkráceném přípravném řízení, pokud se v jeho průběhu ukáže, že se nejedná o trestný čin, o němž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu a na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje tři léta.

Zkrácené přípravné řízení není možné realizovat také v případech, kdy je trestní stíhání pachatele podmíněno souhlasem poškozeného a poškozený nedá souhlas k zahájení trestního řízení, nebo nedá souhlas k pokračování již zahájeného trestního řízení. Jedná se o případy, kdy je trestní řízení vedeno pro podezření ze spáchání trestného činu uvedeného v ustanovení § 163 trestního řádu a podezřelý je ve vztahu k poškozenému osobou, vůči níž by měl poškozený jako svědek právo odepřít výpověď dle ustanovení § 100 odst. 2) trestního řádu.

6 Postup policejního orgánu a státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení

V souladu s ustanovením § 179b odst. 1 trestního řádu provádí policejní orgán konající zkrácené přípravné řízení úkony podle hlavy deváté trestního řádu. V přípravném řízení policejní orgán provádí pouze neodkladné nebo neopakovatelné úkony, a to způsobem uvedeným v hlavě čtvrté trestního řádu. Neodkladnými úkony se rozumí takové úkony, které vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání.

Mezi neodkladné úkony patří zejména zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu policejním orgánem v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 trestního řádu, převzetí osoby přistižené při spáchání trestného činu dle ustanovení § 76 odst. 2 trestního řádu, ohledání věci a ohledání místa činu dle ustanovení § 113 trestního řádu a s tím spojené zajištění kriminalistických stop na místě činu, vydání a odnětí věci důležité pro trestní řízení dle ustanovení § 78 a § 79 trestního řádu, osobní prohlídka, prohlídka těla, odběr krve nebo jiný obdobný úkon dle ustanovení § 114 trestního řádu a další úkony uvedené v hlavě čtvrté trestního řádu.

6.1 Zahájení trestního řízení

Policejní orgán zahájí trestní řízení na základě přijatého oznámení, nebo na základě poznatků zjištěných vlastním šetřením, sepsáním záznamu o zahájení úkonů v trestním řízení, nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů. Záznam o zahájení úkonů v trestním řízení je policejní orgán povinen zaslat do 48 hodin místně příslušnému státnímu zástupci.

Při plnění úkolů v trestním řízení se policejní orgán řídí Závazným pokynem policejního prezidenta č. 30 ze dne 21. dubna 2009 o plnění úkolů v trestním řízení, novelizovaným Závazným pokynem policejního prezidenta č. 150 ze dne 5. listopadu 2009. Policejní orgán je povinen převzít osobní, telefonické, písemné nebo jinak učiněné oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin

a bezodkladně učinit opatření k zamezení pokračování trestné činnosti, k jejímu předcházení a k dalšímu řízení ve věci.¹⁵

6.2 Zahájení zkráceného přípravného řízení

Jestliže bylo zahájeno trestní řízení a policejní orgán v průběhu šetření zjistí skutečnosti, které odůvodněně zakládají podezření, že trestný čin byl spáchán konkrétní osobou, a zajistí veškeré potřebné důkazy, které toto podezření potvrzují, lze celou věc projednat ve zkráceném přípravném řízení za předpokladu, že policejní orgán dodrží zákonem stanovenou lhůtu pro skončení zkráceného přípravného řízení. Jestliže jsou splněny podmínky uvedené v § 179a odst. 1 trestního řádu, je zkrácené přípravné řízení zahájeno dnem, kdy je policejním orgánem sděleno podezřelému, že spáchání jakého skutku je podezřelý a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován dle ustanovení § 179b odst. 3 trestního řádu. Záznam o sdělení podezření předá nebo doručí policejní orgán podezřelému a případně jeho obhájci nejpozději na počátku prvního výslechu podezřelého, poté následuje sepsání protokolu o výslechu podezřelého. Záznam o sdělení podezření je policejní orgán povinen zaslat nejpozději do 48 hodin státnímu zástupci. Před výslechem podezřelého je policejní orgán povinen poučit podezřelého o jeho právech.

Sdělením podezření dle ustanovení § 179b odst. 3 trestního řádu začíná běžet dvoutýdenní lhůta určená pro skončení zkráceného přípravného řízení. V této lhůtě musí policejní orgán odevzdat kompletní spisový materiál dozorujícímu státnímu zástupci tak, aby státní zástupce mohl do konce dvoutýdenní lhůty spisový materiál prostudovat a předat ho s návrhem na potrestání soudu. V praxi, která je zavedená na Obvodním oddělení Policie ČR v Kroměříži, to znamená, že policejní orgán státnímu zástupci předá spisový materiál nejpozději dvanáctý den od sdělení podezření.

Lhůtu, v níž je třeba zkrácené přípravné řízení skončit, může prodloužit státní zástupce na žádost policejního orgánu jen jednou, a to nejvýše o deset dnů. V písemné žádosti o prodloužení lhůty musí policejní orgán zdůvodnit, proč nebylo možné ukončit zkrácené přípravné řízení v zákonem stanovené lhůtě a uvede státnímu zástupci seznam úkonů, které je potřeba ve zkráceném přípravném řízení ještě učinit. V případě, že

¹⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30 ze dne 21. dubna 2009 o plnění úkolů v trestním řízení, s. 24

policejní orgán neprovede úkony, které jsou pro realizaci zkráceného řízení nezbytné, ani v prodloužené lhůtě, nařídí státní zástupce policejnímu orgánu, který dosud vedl zkrácené přípravné řízení, aby zahájil trestní stíhání a dále postupoval podle ustanovení hlavy desáté trestního řádu, nebo uloží, aby věc byla předložena policejnímu orgánu uvedenému v § 161 odst. 2 trestního řádu k zahájení trestního stíhání.

6.2.1 Práva podezřelého ve zkráceném přípravném řízení

Při jednání policistů s osobou podezřelou ze spáchání trestného činu jednájí policisté v souladu s etickým kodexem policisty.¹⁶ Policisté se chovají k podezřelé osobě důstojně a důvěryhodně, jednájí s podezřelým slušně, korektně a s porozuměním, přičemž by měli respektovat jeho důstojnost. Při jednání s podezřelým policisté uplatňují rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu její národnosti či barvy pleti, a respektují kulturní a hodnotové odlišnosti příslušníků menšinových skupin. Při jednání s podezřelou osobou dbájí policisté, aby osobě nevznikla újma na jejích právech, zakotvených v Listině základních práv a svobod.

Policisté se při jednání s podezřelým řídí zásadami trestního řízení, které fakticky vycházejí z obecného práva na spravedlivý soudní proces, jenž je základem každého právního státu a ve většině případů bývá dokonce základním lidským právem. V České republice je právo na spravedlivý soudní proces zakotveno v Listině základních práv a svobod. Základní zásady trestního řízení jsou uvedeny v ustanovení § 2 trestního řádu, policisté se při jednání s podezřelou osobou řídí zejména **zásadou přiměřenosti a zásadou rychlého procesu**, která spočívá v takovém postupu orgánů činných v trestním řízení, který co nejméně zasahuje do základních práv a svobod občanů, což je výrazem humánnosti trestního řízení a úcty k lidským právům a svobodám. Orgány činné v trestním řízení jsou povinny projednávat trestní věci co nejrychleji, přičemž co nejvíce šetří práva a svobodu člověka, do nichž je možné zasahovat jen v zákonem stanovených případech a pouze v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení.

Další zásadou, kterou se policejní orgány řídí, je **zásada zajištění práva na obhajobu**. Právo na obhajobu je zakotveno v Listině základních práv a svobod.

¹⁶ Rozkaz policejního prezidenta č. 1 ze dne 2. ledna 2009 o profesní etice Policie České republiky

„Obviněný má právo, aby mu byl poskytnut čas a možnost k přípravě obhajoby a aby se mohl hájit sám nebo prostřednictvím obhájce. Jestliže si obhájce nezvolí, ačkoliv ho podle zákona mít musí, bude mu ustanoven soudem. Zákon stanoví, v kterých případech má obviněný právo na bezplatnou pomoc obhájce.“¹⁷

Stejně tak musí policisté při jednání s podezřelou osobou dodržovat **zásadu presumpce nevin**y, která zaručuje podezřelému, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen. Tato zásada opět vychází z Listiny základních práv a svobod.

Jednou z nejdůležitějších zásad trestního řízení je **zásada zjištění skutkového stavu věci** bez důvodných pochybností. K jejímu naplnění směřuje celý průběh trestního řízení. „Orgány činné v trestním řízení postupují v souladu se svými právy a povinnostmi uvedenými v tomto zákoně a za součinnosti stran tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat všechny podstatné okolnosti případu. V přípravném řízení orgány činné v trestním řízení objasňují způsobem uvedeným v tomto zákoně i bez návrhu stran stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch osoby, proti níž se řízení vede. V řízení před soudem státní zástupce a obviněný mohou na podporu svých stanovisek navrhnout a provádět důkazy. Státní zástupce je povinen dokazovat vinu obžalovaného. To nezbavuje soud povinnosti, aby sám doplnil dokazování v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí.“¹⁸

Dle ustanovení § 179b odst. 2 trestního řádu má podezřelý ve zkráceném přípravném řízení stejná práva jako obviněný (§ 33 odst. 1, 2 trestního řádu). Podezřelý má tedy právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, má právo vyjádřit se k důkazům, které proti němu svědčí. Podezřelý však není povinen vypovídat, ani nesmí být žádným způsobem donucován k výpovědi nebo doznání. Může uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat žádosti a opravné prostředky. Má právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení. S obhájcem se však v průběhu svého výslechu

¹⁷ Česko. Ústavní zákon č. 1 České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení listiny lidských práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 17-23. Dostupný z WWW: < <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1993/sb01-93.pdf>>.

¹⁸ § Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 23

nemůže radit o tom, jak odpovědět na již položenou otázku. Může žádat, aby byl vyslýchán za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů přípravného řízení v souladu s ustanovením § 165 trestního řádu. Je-li podezřelý zbaven způsobilosti k právním úkonům, nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby. Osvědčil-li podezřelý, že nemá dostatek prostředků, aby si hradil náklady obhajoby, rozhodne předseda senátu a v přípravném řízení soudce, že má nárok na obhajobu bezplatnou nebo za sníženou odměnu,¹⁹ to může učinit i bez návrhu podezřelého, vyplývá-li ze shromážděných důkazů, že podezřelý nemá dostatek prostředků na náhradu obhajoby.

Zadržený podezřelý má právo zvolit si obhájce a radit se s ním bez přítomnosti třetí osoby již v průběhu zadržení. Pokud si podezřelý, který nebude propuštěn ze zadržení, ale bude předán s návrhem na potrestání soudu k provedení zjednodušeného řízení dle ustanovení § 314b odst. 1, 2 trestního řádu, ve stanovené lhůtě obhájce nezvolí, je třeba mu obhájce na dobu, po kterou trvají důvody zadržení, ustanovit v souladu s § 38 trestního řádu. O tom je třeba podezřelého před jeho výsledkem poučit a poskytnout mu plnou možnost uplatnění jeho práv.

Ustanovení § 38 trestního řádu, cituji:

„1) Jestliže obviněný nemá obhájce v případě, kdy ho musí mít (§ 36 a § 36a trestního řádu), určí se mu lhůta ke zvolení obhájce. Pokud v této lhůtě nebude obhájce zvolen, bude mu obhájce na dobu, po kterou trvají důvody nutné obhajoby, neprodleně ustanoven.

2) Je-li obviněných několik, ustanoví se těm, jejichž zájmy si v trestním řízení neodporují, zpravidla obhájce společný.“²⁰

Ve zkráceném přípravném řízení nastávají podmínky nutné obhajoby zejména v případě hlavního líčení konaného ve zjednodušeném řízení proti zadrženému dle ustanovení § 36 odst. 4 písm. a) trestního řádu nebo v případě, považuje-li to v přípravném řízení státní zástupce za nutné, zejména proto, že vzhledem k tělesným nebo duševním vadám obviněného má pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit dle ustanovení § 36 odst. 2 trestního řádu.

¹⁹ Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 246

²⁰ Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 291

Dva případy zkráceného přípravného řízení, ve kterých nastaly podmínky nutné obhajoby, jsem popsal v závěrečné části této bakalářské práce.

6.2.2 Práva mladistvého podezřelého ve zkráceném přípravném řízení

Postup policejních orgánů při provádění zkráceného přípravného řízení v případech, že se jedná o mladistvého pachatele, tedy o osobu, která v době spáchání provinění dovršila patnáctý rok a nepřekročila osmnáctý rok svého věku, se řídí zákonem č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže. Nestanoví-li tento zákon jinak, postupují policejní orgány podle trestního řádu.

Mladistvý podezřelý má podle § 42 zákona č. 218/2003 Sb. právo na zacházení přiměřené jeho věku, duševní vyspělosti a zdravotnímu stavu. Dále musí mít mladistvý obhájce od okamžiku, kdy jsou proti němu použita opatření podle zákona č. 218/2003 Sb., nebo provedeny úkony podle trestního řádu, včetně úkonů neodkladných a neopakovatelných, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyrozumění obhájce o něm zajistit.

Policejní orgán činný podle zákona č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže je povinen vždy mladistvého poučit o jeho právech a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění. Ve vhodných případech jej poučí i o podmínkách pro podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání nebo odstoupení od trestního stíhání.

V souladu s ustanovením § 43 zákona č. 218/2003 Sb. má mladistvý právo nechat se zastupovat zákonným zástupcem, zpravidla jedním z rodičů. Zákonný zástupce je oprávněn mladistvého zastupovat, zejména zvolit mu obhájce, činit za mladistvého návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky, je také oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit mladistvý. Ve prospěch mladistvého může zákonný zástupce tato práva vykonávat i proti jeho vůli.

V případech, v nichž zákonný zástupce mladistvého nemůže vykonávat svá práva a je nebezpečí z prodlení, předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce ustanoví k výkonu těchto práv mladistvému opatrovníka. Proti rozhodnutí o ustanovení opatrovníka je přípustná stížnost.

Mladistvý má dále právo na obhájce v souladu s ustanovením § 44 zákona č. 218/2003 Sb. Obhájcem mladistvého nemůže být ten, kdo současně zastupuje osobu, jejíž zájmy si odporují se zájmy mladistvého a ten, kdo byl mladistvému jako obhájce takovou osobou zvolen. Neužije-li mladistvý práva zvolit si obhájce a nezvolí-li mu ho ani jeho zákonný zástupce, může mu ho zvolit jeho příbuzný v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, manžel, druh, jakož i zúčastněná osoba. Tyto osoby tak mohou učinit i proti jeho vůli. Mladistvý si může místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného.

Policejní orgán při výslechu mladistvého postupuje v souladu s ustanovením § 57 zákona č. 218/2003 Sb., kdy je nutno postupovat ohleduplně a šetřit osobnost mladistvého. Ke konfrontaci mladistvého je možno přistoupit jen výjimečně, a to až v řízení před soudem pro mládež.

Při zadržení mladistvého musí být mladistvý, který nedovršil v době zadržení osmnáctý rok svého věku, umístěn v policejní cele odděleně od dospělých.²¹

6.3 Postup policejního orgánu při prověřování ve zkráceném přípravném řízení

Z ustanovení § 179b odst. 1 trestního řádu vyplývá, že policejní orgán při objasňování a prověřování postupuje stejně jako v rámci postupu před zahájením trestního stíhání podle hlavy deváté trestního řádu. Prověřování se tedy bude řídit úpravou obsaženou zejména v ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu.

Policejní orgán k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, opatřuje potřebné podklady a nezbytná vysvětlení a zajišťuje stopy trestného činu. V rámci toho je oprávněn, kromě úkonů uvedených v této hlavě, zejména vyžadovat vysvětlení od fyzických a právnických osob a státních orgánů. O obsahu vysvětlení, která nemají povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu, sepíše policista úřední záznam dle § 158/5 trestního řádu. Úřední záznam slouží státnímu zástupci a obviněnému ke zvážení návrhu, aby osoba,

²¹ *Publikace Texty zákonů*, číslo sešitu 158, Český Těšín: C. H. Beck, 2009, s. 254

kteřá takové vysvětlení podala, byla vyslechnuta jako svědek, a soudu k úvaze, zda takový důkaz provede. Nestanoví-li trestní řád jinak, úřední záznam o podaném vysvětlení nelze v řízení před soudem použít jako důkaz. Je-li ten, kdo podal vysvětlení, později vyslýchán jako svědek nebo jako obviněný, nemůže mu být záznam přečten, nebo jinak konstatován jeho obsah.²²

Při šetření majetkové trestné činnosti policejní orgán vyžaduje odborné vyjádření od příslušných orgánů, zejména pak k hodnotám věcí, které byly jednáním pachatele odcizeny nebo poškozeny, a je-li toho pro posouzení věci třeba, též znalecké posudky. Policejní orgán obstarává potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály, potřebné k trestnímu řízení. Tím se rozumí rozsudky, případně celé trestní spisy, týkající se trestných činů, kterých se pachatel dopustil v minulosti, a jestliže je potřeba, doložit tyto spisy jako důkazy, které by pak mohl státní zástupce předložit při jednání před soudem. Dále se písemnými materiály rozumí opis z evidence rejstříku trestů, zpráva o chování podezřelého v místě bydliště, případně zpráva od zaměstnavatele či úřadů poskytujících dávky sociálního zabezpečení. Policejní orgán dále provádí ohledání věci a místa činu a s tím spojené vyhledávání a zajišťování kriminalistických stop, následně pak zajišťuje vyhodnocení a srovnávání stop na odboru kriminalistických technologií a expertiz.

Při prověřování je policejní orgán oprávněn vyžadovat za podmínek uvedených v ustanovení § 114 trestního řádu provedení zkoušky krve nebo jiného podobného úkonu, včetně odběru potřebného biologického materiálu, pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, za podmínek stanovených v § 114 trestního řádu snímat daktyloskopické otisky. Dále je oprávněn provádět osobou téhož pohlaví nebo lékařem prohlídku těla a jeho zevní měření, jestliže je to nutné ke zjištění totožnosti osoby nebo ke zjištění a zachycení stop nebo následků činu. Za podmínek stanovených v § 76 trestního řádu je policejní orgán oprávněn zadržet podezřelou osobu, způsobem uvedeným v hlavě čtvrté trestního řádu je oprávněn provádět neodkladné nebo neopakovatelné úkony, to však pouze v případě, že trestní řád výslovně nestanoví jejich provádění do výlučné pravomoci jiného orgánu činného v trestním řízení.

Po skončení prověřování v zákonem stanovené lhůtě předává policejní orgán kompletní spisový materiál dozorujícímu státnímu zástupci se stručnou zprávou

²² Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1194

o výsledku zkráceného přípravného řízení. Kopie spisového materiálu se již nepožizuje, veškeré dokumenty jsou založeny a evidovány v programu Evidence trestního řízení. V tomto programu jsou evidovány nejen dokumenty vypracované policejním orgánem, ale jsou zde v elektronické podobě přiloženy i veškeré písemné podklady, které byly policejním orgánem vyžádány od fyzických a právnických osob a státních orgánů.

6.4 Ukončení zkráceného přípravného řízení

V novelizovaném trestním řádě, jehož právní úprava vstoupila v účinnost dne 1. 1. 2010 v souvislosti s přijetím nového trestního zákoníku, je v § 179c odst. 1 uvedeno, že pokud policejní orgán nerozhodne v průběhu zkráceného přípravného řízení o odložení věci pro důvody uvedené v ustanovení § 159a odst. 1 až 4 trestního řádu, předloží státnímu zástupci stručnou zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení.

Nutno podotknout, že v ustanovení § 179c odst. 1 trestního řádu zákonodárce odkazuje postup policejního orgánu na důvody odložení věci podle § 159a odst. 1 až 4 trestního řádu. V ustanovení § 159a odst. 4 trestního řádu je ale novelou trestního řádu od 1. 1. 2010 zavedena možnost, která opravňuje pouze státního zástupce věc odložit, jestliže z výsledků prověřování vyplývá, že nastaly okolnosti uvedené v § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu, tedy jestliže nastaly okolnosti, pro které by státní zástupce mohl zastavit trestní stíhání. Domnívám se, že by ustanovení § 179c odst. 1 trestního řádu mělo znít: „Nerozhodne-li po skončení zkráceného přípravného řízení policejní orgán o odložení věci z důvodu uvedeného v § 159a odst. 1, 2, 3 a 5 trestního řádu, předloží státnímu zástupci stručnou zprávu o jeho výsledku.“

Policejní orgán tedy po skončení zkráceného přípravného řízení předá dozorujícímu státnímu zástupci spisový materiál se stručnou zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení, ve které uvede, jaký trestný čin je spatřován ve skutku, pro který je sděleno podezření, a jaké důkazy, jež lze provést před soudem, podezření odůvodňují. Ke zprávě policejní orgán připojí všechny písemnosti a věci shromážděné v průběhu zkráceného přípravného řízení. Policejní orgán předkládá státnímu zástupci spisový materiál před skončením zákonem stanovené lhůty tak, aby měl státní zástupce dostatečný časový prostor na to, aby do čtrnácti dnů od sdělení podezření podal soudu návrh na potrestání.

Dojde-li k zadržení podezřelé osoby podle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu, která nebude ze zadržení propuštěna, předá ji policejní orgán spolu se zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení státnímu zástupci v takové lhůtě, aby ji mohl nejpozději do 48 hodin od zadržení předat soudu.²³

Další způsoby, jak lze ukončit zkrácené přípravné řízení, jsou uvedeny v ustanovení § 179f odst. 2 trestního řádu. Jedná se o postup státního zástupce v případech, kdy není zkrácené přípravné řízení skončeno v zákonem stanovené lhůtě, tedy ve lhůtě uvedené v ustanovení § 179b odst. 4 trestního řádu. V takových případech je státní zástupce oprávněn v souladu s ustanovením § 179f odst. 2 trestního řádu prodloužit lhůtu, v níž je třeba zkrácené přípravné řízení skončit, nejvýše však o deset dnů, nebo nařídí policejnímu orgánu, který dosud vedl zkrácené přípravné řízení, aby zahájil trestní stíhání a dále postupoval podle ustanovení hlavy desáté trestního řádu. Je-li dán některý z důvodů uvedených v ustanovení § 179f odst. 1 trestního řádu, tedy pokud je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého spolu s návrhem na potrestání soudu, nebo jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více činech a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování, státní zástupce vždy uloží, aby věc byla předložena policejnímu orgánu uvedenému v § 161 odst. 2 trestního řádu k zahájení trestního stíhání.

6.5 Rozhodnutí a opatření státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení

V souvislosti s posílením postavení státního zástupce v celém přípravném řízení tedy i v rámci postupu před zahájením trestního stíhání, novela provedená zákonem č. 265/2001 Sb. rozšířila výkon dozoru nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení i na postup před zahájením trestního stíhání a to v celém rozsahu výkonu dozoru státního zástupce. V tom spočívá jedna z nejzásadnějších změn v přípravném řízení oproti právnímu stavu do 31. prosince 2001.²⁴

Státní zástupce provádí dozor nad zachováním zákonnosti celého přípravného řízení dle § 157 trestního řádu, může po policejním orgánu požadovat provedení

²³ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30 ze dne 21. dubna 2009 o plnění úkolů v trestním řízení

²⁴ Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1194

takových úkonů, které je tento orgán oprávněn provést a jichž je třeba k objasnění věci nebo ke zjištění pachatele, je oprávněn vyžadovat od policejního orgánu spisy, včetně spisů, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení, dokumenty, materiály a zprávy o postupu při prověřování oznámení, odejmout kteroukoliv věc policejnímu orgánu a učinit opatření, aby věc byla přikázána jinému policejnímu orgánu, případně dočasně odložit zahájení trestního stíhání.

Rozhodnutí a opatření státního zástupce ve zkráceném přípravném řízení upravuje ustanovení § 179c odst. 2 trestního řádu. Státní zástupce, kterému byla policejním orgánem doručena stručná zpráva o výsledku šetření společně s dalšími písemnostmi a věcmi shromážděnými v průběhu zkráceného přípravného řízení, podá soudu návrh na potrestání, shledá-li, že výsledky zkráceného přípravného řízení odůvodňují postavení podezřelého před soud.

V případě, že státní zástupce obdrží od policejního orgánu zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení a ze spisového materiálu zjistí, že se nejedná o trestný čin, přestupek či jiný správní delikt, věc odloží usnesením.

Státní zástupce dále odloží věc i tehdy, jestliže je trestní stíhání nepřipustné podle ustanovení § 11 odst. 1 trestního řádu. Jedná se například o případy, kdy nelze zahájit trestní stíhání, nebo kdy nelze pokračovat v zahájeném trestním stíhání na základě nařízení prezidenta republiky, který užije svého práva udělit milost nebo amnestii, jestliže je trestní stíhání promlčeno, jedná-li se o osobu pachatele, která požívá výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva a je vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení. Dále se bude jednat o případy, kdy pachatel není pro nedostatek věku trestně odpovědný, tedy v době spáchání činu nedovršil patnáctý rok svého věku.

Stejně bude státní zástupce postupovat, jestliže se bude jednat o případy, kdy je trestní stíhání podmíněno souhlasem poškozeného a souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět. Důvodem odložení jsou i případy, kdy státní zástupce rozhodl o schválení narovnání, přičemž použije obdobně ustanovení § 309 trestního řádu, nebo věc podmíněně odloží podle ustanovení § 179g trestního řádu, nebo jestliže je trestní stíhání neúčelné vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2 trestního řádu.

V případě, že státní zástupce shledá, že se nejedná o trestný čin, ale o přestupek, odevzdá věc příslušnému správnímu orgánu k projednání přestupku, nebo

jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání. Jedná se o případy, kdy se jednání majícího znaky přestupku dopustila osoba, která se projednává podle zvláštních právních předpisů. Jedná se například o příslušníky bezpečnostních sborů, příslušníky podléhající vojenské kázeňské pravomoci, příslušníky vězeňské služby apod.

Státní zástupce opatřením vrátí věc policejnímu orgánu, je-li v rámci zkráceného přípravného řízení třeba provést další úkon.

Neučiní-li státní zástupce žádné výše uvedené rozhodnutí nebo opatření, předá věc policejnímu orgánu uvedenému v § 161 odst. 2 trestního řádu k zahájení trestního stíhání s poukazem na to, že skutek, pro který se vedlo zkrácené přípravné řízení, má být správně posouzen podle jiného ustanovení zákona, než podle jakého jej posuzoval policejní orgán, a vzhledem k odchýlnému právnímu posouzení nelze zkrácené přípravné řízení konat.²⁵

²⁵ Šámal P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 1464

7 Účelnost zkráceného přípravného řízení, popis konkrétních případů zkráceného přípravného řízení

7.1 Vývoj trestné činnosti na území Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži

Údaje o vývoji trestné činnosti na území Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži jsem porovnával za období od roku 2006 do roku 2010 včetně. Od roku 2006 je Policií ČR využíván systém elektronické „Evidence trestního řízení“, tato evidence umožňuje získat podrobné přehledy o činnosti policie a to jak jednotlivých policistů, tak i útvarů, územních odborů případně krajských ředitelství policie. Elektronická evidence trestního řízení je propojená s evidencí trestných činů vedených na Okresních státních zastupitelstvích v systému ENKOS a umožňuje tak státním zástupcům dohlížet na činnost policejních orgánů při zpracovávání a dokladování trestné činnosti. Z elektronické evidence trestního řízení jsem čerpal informace o kriminalitě na území Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži, které jsem v této práci použil.

V roce 2006 bylo policisty Obvodního oddělení Policie ČR Kroměříž zaevidováno celkem 744 trestných činů. Z toho největší podíl tvořila majetková kriminalita, celkem 383 trestných činů. Z celkového nápadu bylo objasněno 436 trestných činů, objasněnost tvořila 58,6 %.

V roce 2007 bylo na území Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži zaevidováno celkem 816 trestných činů, z toho největší podíl tvořila majetková kriminalita, celkem 412 trestných činů. Z celkového nápadu bylo objasněno 458 trestných činů, objasněnost tedy tvořila 56,13 %.

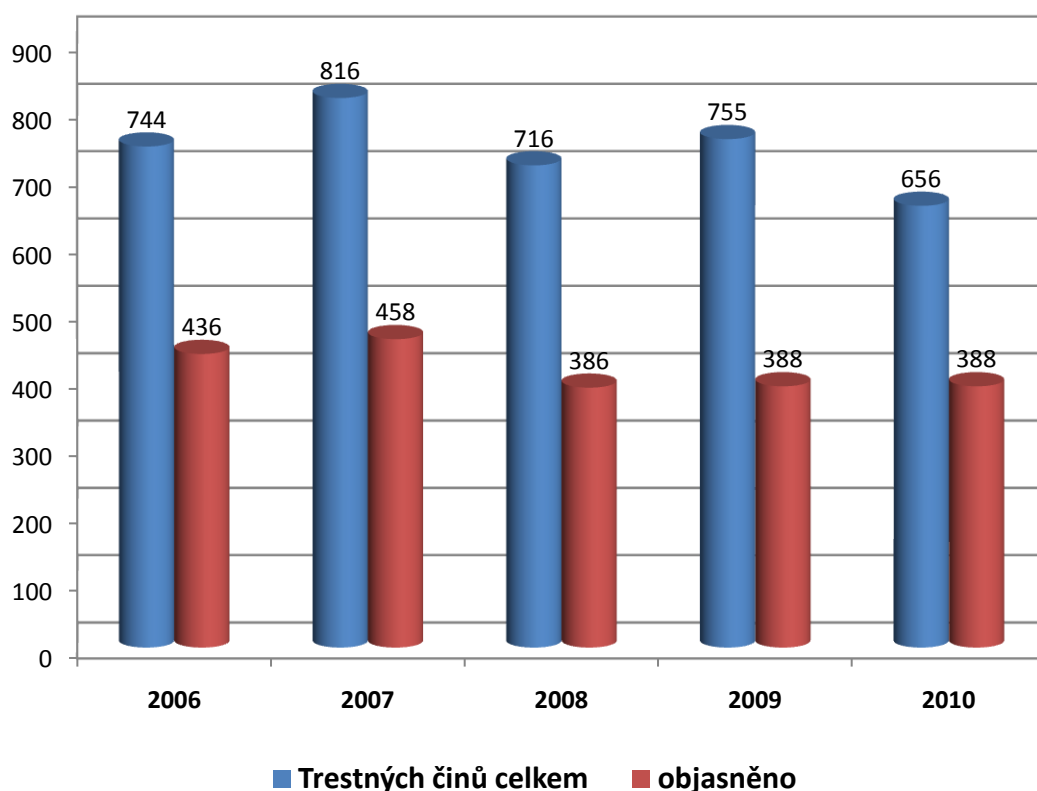
V roce 2008 bylo na území Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži zaevidováno celkem 716 trestných činů, z toho největší podíl tvořila majetková kriminalita, celkem 332 trestných činů. Z celkového nápadu bylo objasněno 386 trestných činů, objasněnost tedy tvořila 53,84 %.

V roce 2009 bylo na území Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži zaevidováno celkem 755 trestných činů, z toho největší podíl tvořila rovněž majetková kriminalita, celkem 398 trestných činů. Z celkového nápadu bylo objasněno 388 trestných činů, objasněnost tedy tvořila 51,39 %.

V roce 2010 bylo na území Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži zaevidováno celkem 656 trestných činů, z toho největší podíl tvořila rovněž majetková kriminalita, celkem 359 trestných činů. Z celkového nápadu bylo objasněno 388 trestných činů, objasněnost tedy tvořila 54,73 %.

Z uvedených údajů je patrné, že Obvodní oddělení Policie ČR v Kroměříži zpracovává průměrně 737 trestných činů za rok, přičemž objasněnost trestné činnosti činí průměrně 55%. Pro větší přehlednost jsem výše uvedená data znázornil v následujícím grafu.

Graf č.1 – Objasněnost trestných činů na Obvodním oddělení Policie ČR v Kroměříži v letech 2006 – 2010

7.2 Využití zkráceného přípravného řízení na Obvodním oddělení Policie ČR v Kroměříži

Při položení otázky, zda je zkrácené přípravné řízení přínosem pro policii, či nikoliv, tedy jaká je účelnost zkráceného přípravného řízení, jsem se rozhodl porovnat statistické nápady trestné činnosti na území Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži a názorně tak ukázat, kolik trestných činů z celkového nápadu bylo projednáváno ve zkráceném přípravném řízení. Údaje o nápadu trestné činnosti jsem opět vyhodnotil z policejního programu Evidence trestního řízení.

Mým cílem bylo zodpovědět na otázku, zda je zkrácené přípravné řízení účelné a zda je dostatečně využíváno v trestním řízení. Údaje o celkovém nápadu trestné činnosti, o počtu případů realizovaných ve zkráceném přípravném řízení a rozdělení trestných činů podle skutkových podstat, jsem zpracoval v následující tabulce.

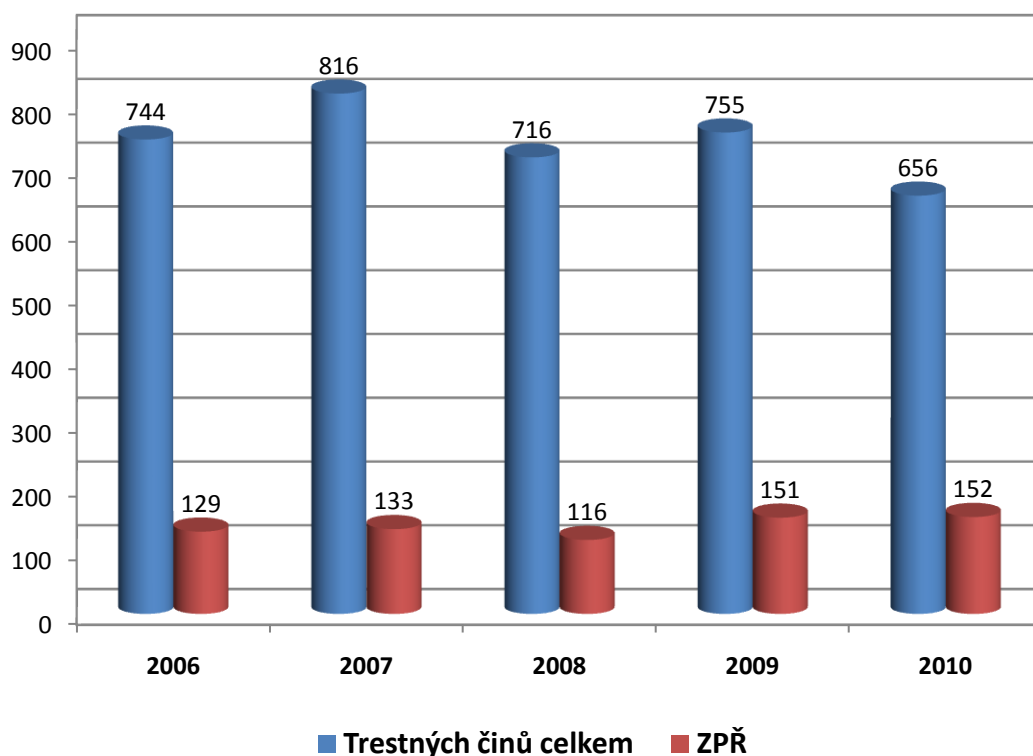
Tabulka č. 1 - Přehled realizace zkráceného přípravného řízení na Obvodním oddělení Policie ČR v Kroměříži podle druhu trestných činů v letech 2006 – 2010

Trestné činy	2006	2007	2008	2009	2010
Maření výkonu úředního rozhodnutí	16	13	23	21	18
Výtržnictví	1	3	0	5	3
Ublížení na zdraví	0	0	0	1	2
Krádež	38	49	28	52	35
Zpronevěra	0	1	1	3	1
Podvod	0	0	0	1	1
Řízení bez ŘO	26	21	24	16	-
Ohrožení pod vlivem návykové látky	34	19	18	8	23
Poškozování cizí věci	5	6	9	4	4
Ostatní	9	24	24	47	60
Celkem ZPŘ	129	133	116	151	147
ZPŘ/celkem TČ	129/744	133/816	116/716	151/755	152/656
Využití ZPŘ	17,6 %	16,0 %	16,2 %	20,0 %	22,4%

Z údajů uvedených v tabulce č. 1 je patrné, že institut zkráceného přípravného řízení je od roku 2006 využíván stále častěji, realizace zkráceného přípravného řízení je na obvodním Oddělení Policie ČR v Kroměříži prováděna stále častěji. Policisté obvodního oddělení se tak snaží plnit jednu z hlavních priorit, kterou určilo vedení Krajského ředitelství policie Zlínského kraje – tedy ekonomičnost trestního řízení spojenou s maximálním využívání zkráceného přípravného řízení.

Podíl trestných činů realizovaných ve zkráceném přípravném řízení v letech 2006 - 2010 na Obvodním oddělení Policie ČR v Kroměříži jsem zpracoval v následujícím grafu.

Graf č. 2 - Podíl realizovaných trestných činů ve zkráceném přípravném řízení na Obvodním oddělení Policie ČR v Kroměříži v letech 2006 – 2010

Z údajů uvedených v tabulce č. 1 a grafu č. 2 je patrné, že se zkrácené přípravné řízení využívalo v letech 2006 až 2008 poměrně často, kolem šestnácti procent z celkového nápadu trestných činů bylo projednáno ve zkráceném přípravném řízení.

Nárůst využívání zkráceného přípravného řízení je patrný v roce 2009, tedy po přijetí novely trestního řádu, která vstoupila v účinnost dne 1. 1. 2009. Novelou trestního řádu byl změněný systém počítání lhůty pro skončení zkráceného přípravného řízení, a to až od okamžiku sdělení podezření. Pro policii to byla významná změna, která umožnila využití realizace zkráceného přípravného řízení i u trestných činů, které vyžadovaly časově náročnou dokumentaci. Policisté tak získali možnost, aby po zahájení trestního řízení zajistili veškeré potřebné podklady a důkazy proti podezřelému a teprve po shromáždění všech důkazních prostředků zahájili zkrácené přípravné řízení sdělením podezření. Tento postup se uplatnil zejména při šetření trestných činů zanedbání povinné výživy dle ustanovení § 213 již zrušeného trestního zákona č. 140/1961Sb., od 1. 1. 2010 pak přečinů zanedbání povinné výživy dle ustanovení § 196 současného účinného trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. v posledním znění. Jedná se o přečiny, které jsou pro policisty náročné zejména při zajišťování důkazních materiálů proti podezřelému, tyto případy byly před novelou trestního řádu platné od 1. ledna 2009 jen velmi těžko realizovatelné ve zkráceném přípravném řízení.

Jednou z priorit Krajského ředitelství policie Zlínského kraje je preference zkráceného přípravného řízení. Obvodní oddělení Policie ČR v Kroměříži, stejně jako ostatní útvary krajského ředitelství Zlínského kraje, projednávají ve zkráceném přípravném řízení veškeré přečiny, u nichž jsou splněny zákonné podmínky pro realizaci zkráceného přípravného řízení s cílem urychlit celý proces trestního řízení tak, aby byl pachatel co nejdříve potrestán za své protiprávní jednání.

7.3 Popis konkrétních případů realizovaných ve zkráceném přípravném řízení

V rámci výkonu služby jsem osobně šetřil případ, který se stal v obci Šelešovice na začátku měsíce prosince 2009. Na Obvodní oddělení Policie ČR v Kroměříži se dostavil občan Šelešovic, který podal trestní oznámení na svého souseda, jenž mu měl vyhrožovat zabitím. K vyhrožování ze strany souseda mělo dojít v době, kdy oznamovatel vyšel před svůj dům a chtěl nastoupit do svého vozidla, které měl zaparkované před domem. Podezřelý v té době vyšel před svůj dům, který se nachází přímo naproti domu oznamovatele, a měl na oznamovatele namířit dlouhý tenký předmět a přitom na něj zakřičet: „Já tě zabiju, ty hajzle.“ Vzhledem k tomu, že podezřelý držel předmět ve svých rukou tak, jako by držel dlouhou střelnou zbraň, vzbudil v oznamovateli důvodnou obavu, že na něho míří střelnou zbraní, tedy se oznamovatel oprávněně a odůvodněně obával o svůj život. Oznamovatel nasedl do svého auta a odjel na policii celou věc oznámit. Vzhledem k silnému rozrušení, které mu soused způsobil svým výhrůžným jednáním, nebyl schopen oznamovatel popsat do protokolu o trestním oznámení, zda se skutečně jednalo o střelnou zbraň či o předmět, který byl střelné zbraní podobný. Celý incident se odehrál na ulici bez dalších svědků.

Po sepsání protokolu o trestním oznámení byly zahájeny úkony v trestním řízení pro podezření ze spáchání trestného činu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle ustanovení § 197a odst. 1 trestního zákona a následně bylo provedeno šetření na místě činu. V uvedené věci podal vysvětlení podezřelý, který rozhodně všechno popřel, jakož i to, že by byl v uvedené době před svým domem a mluvil s oznamovatelem. Provedeným šetřením v okolí místa činu nebyly zjištěny žádné osoby, které by byly svědky šetřené události.

Spisový materiál byl předložen dozorujícímu státnímu zástupci, který dal pokyn policejnímu orgánu, aby zajistil písemné podklady k předcházejícím rozsudkům podezřelého a také aby ověřil, zda podezřelý dodržuje ochrannou léčbu ústavní v ambulantní formě, která mu byla nařízena rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži v roce 2009. Po shromáždění požadovaných podkladů rozhodl státní zástupce, že ve věci bude vedeno zkrácené přípravné řízení a vzhledem k osobě podezřelého je namíste nutná obhajoba dle ustanovení § 36 odst. 2 trestního řádu, neboť státní zástupce měl

pochybnost o způsobilosti podezřelého náležitě se hájit vzhledem k jeho duševním vadám. V průběhu prováděných úkonů byla státním zástupcem na žádost policejního orgánu prodloužena lhůta skončení prověřování dle ustanovení § 159 odst. 2 trestního řádu o jeden měsíc. Dne 2. 2. 2010 bylo podezřelému sděleno podezření ze spáchání trestného činu a byl poučen o nutné obhajobě. Vzhledem k tomu, že si podezřelý ne zvolil sám svého obhájce, byl mu obhájce ustanoven Okresním soudem v Kroměříži. Za přítomnosti obhájce pak byl proveden výslech podezřelého dne 8. 2. 2010. Následně byl dne 10. 2. 2010 státnímu zástupci zaslán spisový materiál se všemi písemnostmi a se stručnou zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení. Zkrácené přípravné řízení tak bylo skončeno po třech měsících od zahájení úkonů v trestním řízení a od sdělení podezření byl podezřelý předán soudu do sedmi dnů.

Dále bych popsal zcela odlišný případ provedení zkráceného přípravného řízení, který byl realizován na Obvodním oddělení Policie ČR v Kroměříži se zadržením pachatele přímo při činu, kdy státní zástupce předal soudu návrh na potrestání do 48 hodin od zadržení podezřelého.

Dne 9. 2. 2010 došlo k vloupání do objektu firmy, do kterého pachatel vnikl tak, že nejprve přešel plot z drátěného pletiva a poté vylomil vstupní dveře do administrativní budovy. Následně prohledal kanceláře v budově, kdy vypáčil několik dalších dveří, budovu prohledal a odcizil notebook v hodnotě 25.000 Kč. Majitel společnosti, který měl na svůj mobilní telefon napojen systém elektronické ostrahy objektu, obdržel zprávu o narušení objektu a bezodkladně zavolal na linku 158, kde pracovníkovi integrovaného operačního střediska Policie ČR ve Zlíně oznámil narušení objektu a uvedl, že počká na hlídku před objektem jeho firmy. Po příjezdu hlídky byla policisty provedena kontrola objektu. Po zjištění, že došlo k násilnému vniknutí do objektu firmy, byl přivolán psovod, který se služebním psem zachytil stopu pachatele. Za pomoci služebního psa byl v nedalekém lesním porostu nalezen pachatel i s odcizeným notebookem. Pachatel byl dne 9. 2. 2010 ve 22.00 hod. na místě zadržen dle ustanovení § 76 odst. 1 trestního řádu a po provedení nezbytných služebních úkonů byl umístěn v policejní cele Územního odboru Policie ČR Kroměříž. O zadržení podezřelé osoby byl neprodleně vyrozuměn státní zástupce, který měl v té době dosah. Vzhledem k osobě pachatele, který byl několikrát soudně trestán za majetkovou trestnou činnost, kdy bylo policií dále zjištěno, že se vrátil z výkonu trestu odnětí svobody teprve 1. 2. 2010 a má hlášené trvalé bydliště na adrese Městského úřadu Kroměříž, bylo

státním zástupcem rozhodnuto, že celá věc bude policejním orgánem provedena ve zkráceném přípravném řízení tak, aby mohl být podezřelý předán soudu do 48 hodin od zadržení. Státní zástupce dal policejnímu orgánu lhůtu ke zpracování celého případu do 8.00 hod. dne 11. 2. 2010. Do uvedené lhůty byla policejním orgánem celá věc zadokladována a spisový materiál byl státnímu zástupci předán se stručnou zprávou o výsledku zkráceného přípravného řízení. Vzhledem k tomu, že zadržený podezřelý nevyužil svého práva a ne zvolil si sám obhájce, byl mu na dobu, po kterou trvaly důvody zadržení, ustanoven obhájce dle § 38 trestního řádu.

Státní zástupce vypracoval návrh na potrestání zadrženého podezřelého a předal zadrženého dle ustanovení § 179e trestního řádu spolu s návrhem na potrestání podle ustanovení § 179c odst. 2 písm. a) trestního řádu.

Podezřelý byl dne 11. 2. 2010 ve 14.00 hod. eskortován z policejní cely k Okresnímu soudu v Kroměříži, kde bylo rozhodnuto dle ustanovení § 68 odst. 1 trestního řádu o vzetí podezřelého do vazby z důvodů uvedených v § 67 písm. a), c) trestního řádu ve spojení s § 68 odst. 2, 3 trestního řádu.

Zkrácené přípravné řízení bylo v tomto případě ukončeno ze strany policejního orgánu do 38 hodin od zadržení pachatele na místě činu.

Závěr

Zavedení institutu zkráceného přípravného řízení bylo pro trestní řízení bezesporu velkým přínosem, neboť u prošetřování skutkově jednoduchých trestných činů, které bylo možné projednat ve zkráceném přípravném řízení, zcela odpadla fáze vyšetřování. Tímto se podstatně zjednodušil celý proces trestního řízení a významně se tak odlehčila vytiženost policejních orgánů příslušných konat vyšetřování, které dostaly prostor pro vyšetřování závažnějších trestných činů. O využívání zkráceného přípravného řízení, tedy o jeho účelnosti, svědčí i statistické údaje o činnosti Obvodního oddělení Policie ČR v Kroměříži, které jsem použil v této absolventské práci.

Institut zkráceného přípravného řízení je využíván zejména od 1. 1. 2009, kdy bylo zákonem č. 274/2008 Sb. novelizováno ustanovení § 179b odst. 4 trestního řádu a počátek dvoutýdenní lhůty pro skončení zkráceného přípravného řízení nastal nově až v okamžiku, kdy policejní orgán sdělil pachateli podezření ze spáchání trestného činu. Vzhledem k tomu, že zpracovávám trestné činy na Obvodním oddělení Policie ČR v Kroměříži, mohu konstatovat, že zkrácené přípravné řízení je policisty využíváno v maximální možné míře. Tento trend upřednostňují také státní zástupci, kteří oceňují zejména případy, kdy je zadržený podezřelý projednán ve zjednodušeném řízení před soudem do 48 hodin od jeho zadržení.

Realizace zkráceného přípravného řízení je také jednou z priorit Krajského ředitelství policie Zlínského kraje. Policejní útvary se tak v plné míře snaží využít možnosti zkrátit dobu od spáchání trestného činu do pravomocného potrestání pachatele, tedy zrychlit trestní řízení a posílit tak zásadu, že za trestný čin následuje trest, což má výchovný účinek jak na pachatele, tak i na celou společnost.

Přínosem pro trestní řízení by byla bezesporu novela trestního řádu, která by uzákonila možnost použít záznam o podaném vysvětlení dle § 158/5 trestního řádu sepsaný policejním orgánem jako důkaz u soudu. V současné době nelze úřední záznam sepsaný policejním orgánem dle ustanovení § 158/5 trestního řádu použít u soudu jako důkaz, úřední záznam slouží státnímu zástupci nebo obviněnému pouze k tomu, aby zvážili návrh, zda bude osoba, jež podala vysvětlení a je uvedena v tomto úředním záznamu, vyslechnuta jako svědek. Tímto dochází k opětvným výslechům osob u soudu, což je spojeno s průtahy trestního řízení. S tímto je spojena i neochota občanů

podávat potřebná vysvětlení policistům při prověřování skutečností týkajících se spáchání trestného činu, neboť jsou si vědomi toho, že mohou být předvoláni k soudnímu řízení, kde budou opětovně vyslýcháni jako svědci.

Tuto práci lze použít jako učební pomůcku při přípravě policistů v průběhu základní odborné přípravy na středních policejních školách Ministerstva vnitra České republiky. Dále může tato práce posloužit jako pomocný materiál policistům, kteří na základních útvarech přejdou od projednávání přestupků k prověřování trestných činů a začínají zpracovávat první případy trestné činnosti ve zkráceném přípravném řízení.

Seznam literatury a pramenů

- KRUPKA, V. *Trestní právo procesní, Díl II. – přípravné řízení trestní, Díl III. – řízení před soudem*, Praha : Ministerstvo vnitra České republiky odbor vzdělávání a správy policejního školství, 2005. 148 s.
- LYSKO, P. *Trestní řízení pracovní pomůcka v tabulkách*, 3. novelizované vydání s platnou právní úpravou k 1. září 2008, Holešov : Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově, 2008. 148 s.
- ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*, 6. vydání. Praha : C. H. Beck, 2008. 1502 s. ISBN 978-80-7400-043-0
- SPOUSTA, V., aj. *Vádemékum autora odborné a vědecké práce*. 1. vyd. Brno : PdF MU, 2000. 158 s. ISBN 80-210-2387-2
- Úplné znění, *Trestní zákoník 2010, Trestní řád 2010*, Ostrava : Sagit a.s., 2009. 256 s. ISBN 978-80-7208-736-5
- NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní zákoník 2010 – stav k 1. 4. 2010, komentář, judikatura, důvodová zpráva*, Praha : Eurounion Praha, s.r.o., 2010. 838 s. ISBN 978-80-7317-084-4
- *Publikace Texty zákonů*, číslo sešitu 158, Český Těšín : C. H. Beck, 2009. 536 s. ISBN 978-80-7400-217-5
- JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákona a trestní řád*, 23. aktualizované vydání. Praha : Linde, 2005. 752 S. ISBN 80-7201-560-5
- Odborný právnícký časopis Státní zastupitelství 12/2009, 48 s.

Právní předpisy

- Česko. Ústavní zákon č. 1 České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení listiny lidských práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 17-23. Dostupný z WWW: < <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1993/sb01-93.pdf>>.
- Rozkaz policejního prezidenta č. 1 ze dne 2. ledna 2009 o profesní etice Policie České republiky

- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 30 ze dne 21. dubna 2009 o plnění úkolů v trestním řízení
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 150 ze dne 5. listopadu 2009, kterým se mění závazný pokyn policejního prezidenta č. 30/2009, o plnění úkolů v trestním řízení

Internetové a intranetové odkazy:

- *WikipediE Otevřená encyklopedie* [online]. 2008 [cit. 05.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Analýza>>
- *WikipediE Otevřená encyklopedie* [online]. 2008 [cit. 05.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Komparace>>.
- Lex data, C. H. Beck [online]. 2007 Zákon o přečinech [cit. 18.03.2011]. Dostupný z WWW: <[http://lexdata.abcsys.cz/lexdata/sb_free.nsf/c12571cc00341df10000000000000000000/c12571cc00341df1c12566d40072454e?OpenDocument](http://lexdata.abcsys.cz/lexdata/sb_free.nsf/c12571cc00341df100000000000000000/c12571cc00341df1c12566d40072454e?OpenDocument)>

